

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплатна плаћа се у плћенима немима непосредно администрацији „Глас Црногораца“ на Цетињу, а може се и картом уплатити на пошту у Котор. Дописи пишу се уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новч. За огласе веће и на дуже вријеме мане.

Издаје Недјељом. Цијена: За ПРВУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (с БОСНОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) годињу 6 ф., на по год. ф., на четврт године 1 ф. 50 новчића. За све остале земље у ЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годињу 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

НАШИЈЕМ ЧИТАОЦИМА У АУСТРО-УГАРСКОЈ.

Поводом тужбе сенћанске српске читаонице, да јој кр. угарска пошта у Сенти тражи навијек њеку доплату поштарине на наш лист, ми смо се распитали на више страна и разумјели смо, да то бива на више мјеста, не само у Угарској но и у Аустрији, и ако, разумије се, не свугдје.

Да бисмо опростили своје читаоце те досаде, ријешили смо да од сад међемо на листове за Аустро-Угарску већу поштанску марку, све докле док се не објаснимо са ц. и кр. аустријском и кр. угарском поштанском управом о разумијевању поштанског уговора, углављеног између Црне Горе и Аустро-Угарске.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

БУДАПЕШТА, 9 марта (стигло 10 у јутро). — У сабору угарском изјавио је пресједник министарства Коломан Тиса, да се може рећи да се нада у одржање мира онај који од како су делегације одобриле трошкове оружачке војске. Тиса изјављује, на учињено питање, да није вољан дати никаква објашњења о тројном савезу између Аустро-Угарске, Њемачке и Италије; но ради умирења додаје, да се наша (њихова) политика оснива је

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Поводом брошуре Ф. Миклошића „Die Serbischen Dynasten Crnojević“.

У допуну и разјашњење онога, што је знаменити наш филолог Ф. Миклошић изнио пред учевни свјет из бечкога архива и из учене благајне, која се чува у његовом рођеном архиву, у његовој ученој глави, имамо и ми додати нешто мало, те се налази да Цетињу. То су копије од два писма, на којима се потписују заједнички Борђе и Стеван Црнојевићи, и још два се потписом Скендербега Ивановића Црнојевића, сандака црногорског.

Прије по јавимо ова писма, морамо рећи коју о рукописима, у којима се она налазе.

Оба рукописа налазила су се у ризници цетињскога манастира у митрополији, окле сам их узимао и преписивао, а послје сам их предао по којој владини Висариону.

Прво — књига је у формату пола табјак просте карте, преписана у вријеме владике Саве Петровића. Један дио писан је веома пажљиво и може

* Ми смо лани кад је изашла та брошура Ф. Миклошића, изјавио сам своје читаоце о тој предисловици опширни извод проф. А. Сандана на новосадског „Стражилова“. — Наш пријатељ Н. А. Ровињски, налазили су тада на путу, сад је дошло да каже своју, е том врлоном раду највишег значаја српских језика.

диво на одржању мира и на очувању наших (њиних) интереса.

БЕРЛИН, 9 марта (стигло 10 у јутро). — „National Zeitung“ пише да ће сјутрашња светковина бити светковина мира, гдје ће се преставници цијеле Јевропе скупити око Цара њемачког. Савез између Аустро-Угарске, Њемачке и Италије подржава тврдо мир и спокојство Јевропе. Очекива се да ће се оснажити и односи између три царевине.

БИОГРАД, 9 марта (стигло 10 у јутро). — Изјављује се полуслужбено (официјозно), да није истина да је биоградска влада углавила војничку погодбу с Аустро-Угарском.

РИМ, 12 марта. — Посланик њемачки у Риму, Кајдел, остављајући државну службу, искао је данас аудијенцију у Краља, да му преда писма којима га влада позива из Рима.

СРИЈЕДАЦ, 12 марта. — Цанов је пуштен из тамнице. — Живков и Радославов почели су обилазити земљу. — Стојиљев се вратио у Српједац.

БЕРЛИН, 13 (стигло 14) марта. — Сјеверно-њемачке Новине (Norddeutsche Allgemeine Zeitung, познати Бисмарков лист), објављујући чланак париских новина La France, који срамоти Њемачку и старог Цара Вилема, каже: Неће да се упушта у критику тих безочности, но хоће да их приложи вељој гомили списа који ће кадгод показати, е коликим је стрпљењем Њемачка дуго подносила најсмјелије увреде француске.

РИМ, 13 (стигло 14) марта. — Новине Italie јављају, да је састављена влада, у којој су: Депретис пресједник министарског савјета, Криени министар унутрашњих, а Робилант министар иностраних послова.

се рећи красно, а има и другом руком простог писма.

Ево њезина садржина: I. Хрисовуљ Иванбега о границама Вранискога манастира у Зети 1482 год.

II. Истога о оснивању манастира Рождества Богородице на Цетињу 1485 г. (потпуно сагласно с оним на пергамену, који је штампан Миклошићем у његовим „Monumenta Serbica“).

III. Борђија и Стевана Црнојевића о земаљама, које припадају Цетињском манастиру 1495 год.

IV. Иванбегово ријешење парнице око земаља између Бјелоса и Бајица 1489 год.

V., VI., VII., VIII. и IX. давље о границама и записи земаља Цетињском манастиру од 1446—1582 год.

X. Границе Цетињског манастира 1571 год.

XI. Записи земаља Цетињског манастира од 1586—1629 г., свега 24 нумера.

XII. Хрисовуљ Стефана Првовјенчаного (припознао као подметнут и скован миднешевским калуђерима).

XIII. Записи земаља Цетињскога манастира од 1698—1773 год., свега 38 нумера.

XIV. Митрополита Саве: „како составих књиге о свјех бащинах. Шо сам купио и шо е кто приложио цркви Цетињској — у метохъ Поборскій и Махискиј, шо е у Вишковице и другиј весь метохъ поборскій

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Због закасниле поште не могосмо написати ово неколико редака до тек у очи изласка листа.

Прошла недјеља, од 1 до 8 марта, била би сва пуна уздања у вјечити мир, да није било оне срамотне зајере против освештане главе рускога Цара: ако је зликовачки смјер осујећен те у клици уништен, ипак је тај глас потресао силно сву политичку Јевропу. Сви велики листови пунили су сваки дан своје ступце нагађањем о могућјем послједицама те појаве. Раздраженост и грозничави огањ јавних гласила види се најбоље по наглој промјени тих нагађања, особито у листовима рускијех противника. Час кличу, да ће се Цар, у своме „страху“, бачити у руке западу, час опет надвлада њихов страх те кукају, да ће се Цар, опет у „страху“ од понове тих зликовачкијех покушаја, предати руској „панславистичкој“ струји, која хоће рат.

Из Берлина пишу „Пестер Лојду“, да је њемачки Цар гласом о атентату петроградском као убијен. Стари је Цар телеграфом свом унуку, руском Цару, и честитао му спасење. Нихилисти били су само срество при том атентату, прави покретачи били су присталице уставне странке. Цар је био давно сазрио за панславизам, а сад се бојати да ће се сасвим бачити у спасоносне му руке.

Сјутрадан пишу „Пол. Кор.“ из Петрограда, да је атентат производ усамљеног покрета „нихилистичког“ и да нема никакве везе са уставном или свесловенском („панславистичком“) струјом.

Исти дан јављају „Н. Сл. Преси“: „Тајна полиција дознала је из иностранства, да се спрема атентат и разумјела је да ће се десити у недјељу, но не мога наћи ни завјереника ни њихова стана. Генерали Ор-

1752 г.“, свега 62 записа од г. 1606—1736.

То је тефтер или протокол у којем су стављени документи односно манастирских земаља — њеки цјелном, а њеки у кратком изводу. Међу овима под бројем V. има записе, којим Борђе и Стеван Црнојевићи пресуђују, да се једноме узима проија (држање манастирске земље), а предаје се другоме, и то је било 1492 године. Отпочинмо од овог пошљедњег записа, јер по хронологијском реду он је најстарији.

Ђурађ и Шћепан Црнојевићи дају на знање „како Радонија Маловић и син му Иван убише Иована с'на попа Болашина, кои не имъ био крвникъ, ни дужникъ, и за ту согрѣху ми ему усоменуемо и прве согрѣхе, кое су биле працане, реченога Радонија и сина му Ивана прогнасмо и ону проњу, па кои ови су седили на селу нашемъ, на Орахову-лугъ, ту проњу узесмо Грубичевићи на поли с братучедомъ својемъ Раданомъ Балочевичемъ. Ту проњу и Радонина дела, шо бы то дасмо Шћепану Николе Голубовића сину од Малоншићъ, или бы винограда или сенокосъ или земља или лугъ или гора или вода свеколико му дасмо реченому Шћепану у прѣию да му буде у вечну бащину пиему и неговиемъ по немъ, како е у пръвомъ нашемъ записану записано и потврђено и о те реченне проне да не дава ница, него само на годину по еданъ дукатъ гос-

шевеки и Гресер привољеше Цара да поје у Петро-Павловски сабор по уре кашње. За то вријеме позатвара полиција, између Аничковга дворца и тврђаве и отолен до варшавске жел. станице, 26 особа, допије још 20. Говори се да су сви затворени ђаци, осим једне женске.“

Изјава слушалаца петроградског университета била је величанствена, одушевљење је уза Цара било неописано. Народ је и онако прирастао душом и срцем за свога Цара, а још више, ако је могуће, послје срамотнога смјера њеколицине несвјестних, жутокљуних грдова.

Као што је глас о атентату уземирно почетак прошле недјеље, тако се у ове недјеље узбуњно крај горњим брзојавом из Берлина, којим се са њемачке стране изострава задјевица између Њемачке и Француске.

Да ли ће онај други глас истога дана, из Рима, те јавља да је досадашњи вођа опозиције, Криени, ушао у друштво својих јутрошњих противника, те засио у министарство са Депретисом и Робилантом, да ли ће то допринијети да се задјевица њемачко-француска ублажи или — распали, то ће се брзо видјети.

Д О П И С.

КОЛАШИН, 28 фебруара. — (Ново оружје. Зимња времена). Пошто је г. С. и бригадир Миро Павићев преписао VI бригаду I и II класе, дао је наредбу да поју у Суж и приме ново оружје. Војници одмах то учине, поју и приме оружје. Сада сваки војник има нову пушку и кесе и одмах ће се отпочети војничка наука и вјежбање новом оружју.

У почетку зиме имали смо велике јужне вјетрове са јаком кишом. Средном зиме било је много снијега и мрза; али смо знали ко је наш Колашин, пак смо се зараније осигурали храном, шином и дрви-

подствующему, а се тому смо дали у прѣию и за његову праву службу, шо е послужіо прародителю нашему и пак при насъ, и за то молимо и заклинамо свакога, кои буде по насъ господствовати ва земли сеп, сему нашему даио не потворену бити, наипаче потврђену, да бы при насъ кои буди са усердиемъ послужити вамъ тои прои, шо е у Грубичевића и у Шћепана Николића“. Даље долази оне граница; а при свршетку ово: „А тому сведочи: милостници мои Вукъ Дођевићъ, Никола Шћепановићъ. А приставъ Радосавъ Јунаковићъ, двородича панъ, и ту бѣше властели, кои су те меће изващли; Никол Стронсалкиъ, Вуканкиъ Карковкиъ, Ивагкиъ Ђурђевићъ, од Кећезъ Расавъ Миросаликиъ и Ђурађъ Божидаровићъ, од Команъ Радонија Дабыковкиъ, Никола Враниковкиъ, Радосавъ Остопкиъ. Писа се от битія въ лето 3, а от рождества Христова 1876 (1492) генваріа 1 у Рнеку. Писао Никола Поповићъ.“

Други документат: „Новелѣвиемъ Господина Ђурађа и Степана Црнојевићъ. Въ славу иже нераздѣлимъ Троици славивому и на земли нами бреними славословивому Цару царствующимъ и Господу господствующимъ всемъ Бозъ и Господъ Отцу и Сину и стому Духу равн о престолюму. Во славу пречистей, преблагословенней принодѣви Маріи, Матери его въ молбу всехъ святыхъ добре подвижшихсе и давнихъ се мило-

ма. Сада настају мјесеци март те се надамо да ће доијети прољеће, лијежи дана за радњу, траве и цвијећа, да ћемо чујати ње поју славуји своје умилне пјесмице, којима ублажавају човјеку душу. Што је казао г. дописник у 10-м броју Гласа Црногорца, док се гора преођеде листов, а долине травом и цвијећем, да не смијемо ударат у гајде весеља, ја говорим на против, јер данас има најљепше траве и цвијећа.

Досељеник.

Из Великог Суда.

Г. 1879.

Бр. 68.
18 новемб.

Бошко Николић из Бјелопавлића убио Перину Перова Бабића.

Бошко Николић Жуњић из Бјелопавлића, допраћен у суд рад убијства Перине Перова Бабића, на питање суда кажује овако:

„Имао сам неке зграде у Слатину и у њих њевољно лоза, и стадоше ми пањчад зобати грозђе. Потје сам ја иша у више пута и ноћ чувао лозе и једну ноћ гађао сам пашче у зграду. Прву ноћ, пошто сам гађао пашче, подем на исто мјесто да чувам грозђе, и дође код мене Стево Вуков из Глазнице. Пошто мркну, дође пашче у исту зграду, а ја хоћох да га гађам, а Стево ми рече: „Немој да кога не убијеш у те зграде; случајно може бити људи по тих зграда“. И тако га нићерам камењем. — Пошто кренемо да спавамо, Стево пође да лежи на горњу зграду, а ја на исто мјесто.

Испред зоре чух ње што пушну на лозу — са исто мјеста је сам спавао, — обрнух пушку у ону лозу и гађах пушком, и чух ње човјек проговори и паде на улицу, пошто ја метох пушком. Тако сам убио Перину Перова Бабића, јер нијесам знав ни мислио, да је то човјек, већ помислих да је, као и првијех ноћи, пашче дошло на ту навику. — Тек виђех човјека да га ја убих, онда побјегах.“

Бајо Јаковов говори:

„Испред зоре кренем ја са покојним Перином из млина, из Слатине, са бременима. Бад размицусмо покрај зграде Бошка Жуњића, ту починусмо обојица, почем бјех ја слаб, и Перина се поврати улицом. А ја му рекох: „Немој, Перина, што учињети, јер тудијен свако дријево рађа плод.“ И он се бјеше мало одмакао. Онда му ја рекох: „Ходи овамо!“ У томе пукне пушка и он падне на путу. А Рамо Велашев вицну: „Уби ли га, Жуњићу, већ ти не пуцала!“ И у исти час дође Рамо и још њеки те повијесмо Перину у кућу попа Вучућа.“

Велики Суд, ради чистијех извјештаја, посла Филипа Иваншевића да пође у заједницу са командиром Крстом Бошковићем и капетаном Јанком Бошковићем и са капетаном Тиодором Драгојевићем на лице мјеста, је је Бошко убио пок. Перину Бабића. Спомен ти доставише ово:

„Привали смо Стевана Вукова, који е посвједочио оно што је Бошко у свом

невиту признао. Рамо Велашев, Микоња Лукић и Лазар Бошков, који су одмах дошли код пок. Перине на улици, кажу: „Ми читасмо покојнога Перину: „Браше ли грозђе кад те уби пушка?“ Он одговори: „Не, но хоћох; на тек што бјех дохватио за лозу, уби ме пушка.“ — Исти су пошли, у заједницу с попом Вучуром и попом Срданом, и прегледали на ону лозу, је ли убрао грозђе, па да нијесу могли наћи ни зрна да је био убрао.“

Поменути главари доставише усмено: Почем је пут по дно зграде Жуњића, а зид је висок, па поврху њега плот, а из коријена зида израсло дријево и уз исто лоза примјења — није се могло пашче е пута примити на ту лозу, а исто сумњиво је, да ли је Жуњић видео Бабића, кад га је гађао, почем је лоза и одрета била густа лишћем.

По томе Велики Суд пресуди, да Бошко плати за путнице око тога учињене у ванцике фр. 40, и укупницу око покојнога Перине. — Сувише да одстоји затвора на робију шест година о свом трошку, рачунајући затвор од 20 августа 1879 године.

ДОМАЊЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 15 марта.

— У уторник 10 ов. м. у 11 сата био је свечани парастос блаженопочившој гђи Горди Шаменца, сестри Његовог Височанства Књаза и Господара, при којем је чиподјјествовао Високопреосвештени г. митрополит Митрофан са свештенством.

— Пресједник министарског савета, министар унутрашњих дјела, Г. Божо Петровић и министар иностраних дјела, Г. Станко Радоњић, кренули су у четвртак на Ријеку.

(Да се и ми похвалимо.) Не, ни да Бог, ми, Црногорци. Ми смо и до сада чекали да нас други хвале, па можемо и од сада.

А да ко ће то да се похвали? — зашитаће нас читалац.

— Ваистину, да ко ће, по ми, „Глас Црногорца“.

— Ти, јадо? Ела, похвали се сам, кад неће нико други да те похвали.

— Новинама доликује што ипаче не би било допуштено сваком чељадету. Новине су свијет за себе, који има своје законе и обичаје, своје „обичајно право“. По том обичају сваке новине могу хвалити саме себе, а мучно ће похвалити једне другијех, већ ако су оне друге у даљини из' у туђини, било по земљи и народу, било по својој врсти, по ствари о којој пишу. У новина је обичајно право, да говоре у

воју и известихомъ обимъ пручихсе правини и изобрѣтохомъ првео первенствующей въ женахъ Богородици Црногорцеј, јаже естъ на Цетиню мѣће и правине и села, винограде и воденице и доходке отъ царинъ нашихъ и отъ кораблей и просто рещи владическѣи добити и церковни.“

За овим долази опис манастирских добара и њиховијех граница; а пред свршетком стоји ово: „И еше кметѣ приложи Господин Ђурађъ и Стефанъ на Цетиню Беладина хумца с бациномъ и з децомъ, да пасу имаић црковно и нихъ трагъ. И у Загору Бошка Радовановића з децомъ и з бациномъ, и Пачка парца з децомъ, да су совршени работници церковни и да дају цркви сваку годину по три крбли вина полезу и на Горвѣ добро рукоданѣ, наши що су были далѣ деди наши Михалу Пинеру“) и за неверу узе родитељ нашъ за себе и држа, и пак ми ту пропјо дадосмо цркви и на Ботуну 1 кабал седеб пшеничне и у Реку изъ, ниже иза стго Николе Ричькога. И у Шешивце изъ према Слабичнехъ; кому предстатељ церковни повели да држи изъ са црквом наполи. Писа се сѣе въ лѣто 7003—1495) мѣа июня 15 на Цетинѣ.“

И ако је овђе од многога препицања и врсто по немарности пиш-

* У другим документима спомиње се Пинеровина, а и сада има на Дољену мјесто, које се зове гладе, где су некад биле пшеничне колибе.

„владачкој множини“, да употребљују „pluralis majestaticus“. — „Ми мислимо —“, „Ми кажемо —“, „Ми смо казали, писали тад и тад —“, „Ми допуштамо или не допуштамо —“ и т. д.

— Већ ако се нећеш тијем похвалити.

— Сваке се новине хвале, ако никад бар у позиву на претплату. Најиздашнија је и најкориснија хвала, кад се који лист захвали да се „растура у толико и толико хиљада примјерака“.

— Похвали нам се и ти, имаћ рашта: Ми, „Глас Црногорца“, који се растурамо у 300, вељу три стотине примјерака, од којих једва једна стотина претплатника. —

— Рекох, то је најиздашнија, најкориснија хвала, но за то није највиша. Највиша је хвала и слава каквоме листу, кад може објавити својим читаоцима, да ће какви спис чувеног, славног писца којег, донијети он први; или ће се послѣје поносити: „Ми смо први и т. д.“

— А у чему си ти први, сирото моја, како у ово мало мршавијех, препосних „домањих вијести“?

— Можеш ли се сјетити, да смо ми, т. ј. „Глас Црногорца“, имали лану у „Листак“, у више бројева, причу Ђорђа Онега под насловом „Лабудова пјесма“?

— Сјећам се, како не; ако не ради „Гласа Црногорца“, а оно ради Ђорђа Онега. Запета бјеше лијена прича. — Но зар си ти на то спао, јадо, да се хвалиш већ и пријеводима?! — Ах, кјем си се захвалила, ташта људска охолости — — ?“

— Не би ми, ваистину, ни на ум пало, и ако добар пријевод лијеног страпог умотвора више вриједи свакој, а особито овако младој и нејакој књижевности као што је наша, од сумњивог ориџинала. Но, ево што је: Почетак „Лабудове пјесме“ дошло је Листак нашега „Гласа Црногорца“ од 7 октобра прошле 1886-е године бр. 40. На крају приче стоји: Из „Revue Illustrée“.

Разгледајући пошљедњу страну пошту опазисмо да листак „Pester Lloyd“ од 13 (1) марта ове 1887-е године има почетак нове приче. Запе нам око за име Georges Ohnet, и станемо даље читати: Schwarz und rosig. Von Georges Ohnet, Nachdruck verboten. Autorisirte Uebersetzung. I. Der Swanengesang. Erstes Kapitel. И т. д. (Црно и ружичасто — Noir et rose — Од Ђорђа Онега. — Прештапавање забрањено. Овлашћени пријевод.

чевој ортографија сасвим друга, по што је била у оригиналу, а по мјестима може бити, да је изопачен и списао; али не може бити сумње, да је ово потекло од ориџинала старог, а не производ новијег доба, а суштина му је у томе, да Ђурађ и Стеван Црнојевићи једно вријеме управљаху Црном Гором заједнички и то до 1495 г. сигурно, а за даље не знамо.

И та заједница мора бити, да је устављена била још Иван-бегом, на што нас наводи једно мјесто из његова хрисовула по рукопису, о којем ћемо прозборити ниже.

Овијем Иванбег потврђује хрисовуљ Стевана Уроша III, који је готово цео преписан, а пред свршетком додаје: „И ја по мли бжиси гњ Иван Црнојевић обретох ва тожде русовуло гња краља стго Стефана по дяволем наважденју едину гранцу потрену именем њева-стена. А написано на место еве-стене брилапова-стена. иноу рукоју и иноу мастию и сие неправедно вамѣнихом бити. Потцах се видети монма очима са синовѣи моими Гурегом и Степаном. и са многими бољари државни нашсе. — Въ лет. 54СН (6998—1490) круг слнцу 28. луни 6 маја 29 днѣ.“ Ово је било у пошљедњу годину иванбегова живота, а одмах иза овога оба брата једнако потписују се на документима, само што Ђорђе, као старији, пише се свуј прије Стевана.

Даклеч по домањим документима

— I. Лабудова пјесма. — Прва глава.) — На истој страни тога листа хвали се „Пестер Лојд“, како је он први стекао искључиво право на штампање те приче у овлашћеном њемачком пријеводу Емике Бехер“ и т. д. и т. д.

— Па теби је мило што је „Глас Црногорца“ ту причу дошло прије „Пестер Лојда“. Но можда је „П. Лојдов“ пријевод бољи.

— Мучно ће бити бољи; доста је ако ти кажем, да је српски пријевод из пера Сима Матавуља. Но то је споредно. Помисли да је наш мали, смјерни, сиромашни „Глас Црногорца“ послужно своје читаоце једном чувеном појавом у свјетској књижевности, пет мјесеца, скоро по године прије но што је то учинио толико хваљени, велики, свјетски „Пестер Лојд“, који „жари и пали“ у краљевини Угарској па и по својој „Бесаревини, који —

— Чудна ми чуда! Мали Давид падвладао великога Голијата!

— Па кад још узмеш на ум, да „Пестер Лојд“ не зна чак ни то да је та прича први пут штампана у „Revue Illustrée“, ипаче би то заисто споменило, и сувише кад помислиш да је јунак те приче мађарски гудач, те по томе много ближе и преч „П. Лојду“ но „Гласу Црногорца“, —

— Но мислиш ли ти да ћеш добити и једнога претплатника више, па ма претекао све новинске Голијате овога свијета?

— Не ја, Бога ми! Но теке нећ се зна, да ми буде лакше души.

(Вријеме.) Први дан прољећа био је ваистину први прољетњи дан, што се ријетко дешава на овој висини. Послије силног југа и непрестане кише прошле недеље, сијну нам у недељу, 8 марта, који у календару стоји забиљежен као први дан прољећа, диван дан. И ако се мало сјевер чуо, но бјеше питом и благо, топло сунце чисто је вукло сок и клице из прољетње свјежине земљине, сваким дахом си дихао напон живота природе. Свака се жива ствар зарадовала прољећу. Љубице и остало прољетње цвијеће ниче по присеоју, а у набујалом шиљу чујеш већ и звуку уранилог бумбара. Стигле су већ и љетње тичице; види се по њекоја ластавица, па и славуј се усуђује пуштати прве гласе из вјечите дивоте свога грљета. —

Тако се хтједосмо похвалити у почетку ове недеље. Но у четвртак освану онет мутно вријеме, тешке облачне, гоњене бијесним југом, притисле огранак сунчев, а киша и магла замотала поља и горе немилим урнебесом. Ластавице, сиромашнице, бјеже под стрехе, а радују се само зловни врашци, уздајући се да ће нејаке придонилце изгинути, те ће њима неситијем остати више хране.

(Изошла пошта.) Ове недеље били смо најдуже без поште. Пошљедња

ми знамо да још 1495 г. браћа Црнојевићи управљаху Црном Гором заједнички. О потоњој историји знамо из иностраних извора и то из рапората мјетачких чиновника у Котору и Будви, као што Марино Санудо од г. 1496—1516 и њеки други.

Како је Санудо забиљежио у своме дневнику, излази, да је Стеван завладао сам управом, оћеравши Ђорђа, и у том њему помогне с Турцима трећи брат његов, који је још прије отишао код Турака, помусломано се и примио славно име Скендербег.

Ђорђе је иза тога њеколмо пута покушавао, да се врати у Црну Гору на владу; али све је то било узалуд; и свршио је на томе, што је дошао у Скадар с покорном главом, откуд би одведен у Цариград, је, примљен од цара, промијени вјеру и са годишњим издржавањем од 25.000 аспра настанио се на ларованом њему добру у Анадолији. Жена његова с њецом отишла је у Млетке и тамо оста.

Оставши од њега тестамент написан је 1499 г. уочи његова поласка за Котор у намјери, да завлада опет Црном Гором.

О Стевалу, на основу прилика, Миклошић говори, да је он могао управљати у Црној Гори до 1516 г., од које се почиње управа владика.

Мијења се дакле само име пошљедњег мирског владоца у Црној Гори, т. ј. на мјесто Ђорђа ступа Стефан.

(Свршиће се.)

ним је дошла у недељу, па већ до сад, у петак вече, нема још оне те је требала доћи у уторник вече. Неколико бјеше дошло тада, но то бјеху остаци поште и дилиженце старије. Бечке поште ове недеље никако нијесмо добили. Узрок је томе, као што читам у пошљедњим задарским листовима, што је пао силни снег по планинама више Трста и Ријеке те завирио жељезнице што воде из Беча и Будапеште у приморје; за то возови жељезнички за пошљедњи пароброд не могуће стићи.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

ПРОМЕТ ДОМАЊИЈЕХ ПРОИЗВОДА У ЦРНОЈ ГОРИ.

Опш., 3 марта 1887.

На данашњем пазару биле су развој трговини ове цијене:

Брашно руметиново, ока по 7 н. — Сир, ока по 60 н. — Риба крап, ока по 24 н. — Риба јегуља, ока по 30 н. — Суве смокве, ока по 12 н. — Пасуљ, ока по 12 н. — Дуван, ока по 50 н. — Козе, цијена по комаду 3 ф. — Дрва, товар по 35 н. — Тумур, ока по 3 н.

Вир, 3 марта 1887.

На данашњем пазару биле су развој трговини ове цијене:

Свиње, по комаду 4 ф. и 32 н. — Руметин, багаш по 1 ф. и 10 н. — Сочиво, багаш по 1 ф. и 70 н. — Дуван прости, ока по 85 н. — Суве смокве, ока по 18 н. — Ситни лук арпадик, ока по 34 н.

Опш., 6 марта 1887.

На данашњем пазару биле су развој трговини ове цијене:

Брашно руметиново, ока по 7 н. — Сир, ока по 60 н. — Масло, ока по 1 ф. и 40 н. — Дуван, ока по 50 н. — Суве смокве, ока по 12 н. — Пасуљ, ока по 13 н. — Риба крап, ока по 30 н. — Коже овчје, комад по 1 ф. — Волови, цијена по комаду 65 ф. — Вуна, ока по 68 н. — Дрва, товар по 31 н. — Тумур, ока по 3 новчића.

Даниловград, 8 марта 1887.

На данашњем пазару биле су развој трговини ове цијене:

Говеда, цијена по 20 ф. и 40 н. — Овце, цијена 3 ф. и 6 н. — Свиње, цијена по 2 ф. и 50 н. све по комаду. — Дуван, ока по 90 н. — Коже, комад по 68 н. — Риба, ока по 40 н. — Дуван, ока по 70 н. — Руметин, багаш по 90 н.

Бар, 9 марта 1887.

На данашњем пазару биле су развој трговини ове цијене:

Руметин, багаш по 1 ф. и 16 новч. — Меница, багаш по 2 ф. и 20 н. — Јечам,

багаш по 1 ф. и 30 н. — Сочиво, багаш по 1 ф. и 70 н. — Сир, ока по 50 н. — Вуна, ока по 80 н. — Дуван, ока по 60 н. — Ситни лук (арпадик), ока по 50 н. — Укљеве, ока 50 н. — Рибе (краса), ока по 34 н. — Дрва, товар по 30 н. — Тумур, товар по 60 н. — Говеда, цијена по комаду 20—35 ф.

На 6 ов. м. због кишљивог времена није било на овдашњем пазару никакве трговине.

Књижевне вијести.

Уредништво је примило на приказ:

Вукова Дјела I део (sic).

— Други лист:
Дјела Вука Стеф. Караџића. Књига прва. Штампана и издава краљ. српске државне штампарије. — Трећи лист:

Српске народне пјесме, скупио их и на свијет издао Вук Стеф. Караџић. I. Најстарије пјесме јуначке. — Биоград 1887.

Страна 661 и VII.

Новине те излазе у Србији не престају жалити се на то издање. Ми смо у прошлом броју споменули замјерку „Новог Биоградског Дневника“. И осим Биограда јављају се тужбе. Тако се жали „Шабачки Гласник“, како Шапчани чекају више по четрнаест дана на књигу, од кад је јављено да је разаслата поштом, па још је нема.

Сад налазимо у „Одјеку“ овај низ примјетаба и замјерака:

Који људи не разумију свога посла боље од оних, што су ове књижевне писали, кад би им се морало изаћи радили не радили, ја мислим, да би им за неколико боље било дати и двије плаце да не раде.
Вук Стеф. Караџић.

— Писма — о српском правопису — Беч, 1845. стр. 26.

Ево, изађоше српске народне пјесме, и од јуче има их већ у књижарама. Куупите их.

То је велика, лична књига, од 42 табака, чисте штампарске израде, на лијепој хартији, а стаје само 2 динара (ни пуних 10 пара један табак!). Има у њој 101 пјесма с 18836 стихова.

Куупите ту књигу не чекајући чије препоруке. Она се препоручује сама, њој не требају није који.

Још да хоћете, ви који сте богатији, што прије раскуповати све примјерке овога издања — била би то права срећа!

Онда би се могло одмах приредити друго издање које (боже дај!) не би било као — ово сад.

Ради би смо добре казат' гласе.
Не можемо, веће, законом је.

Ово је издање — аљкаво (простите за просту ријеч, али таква је ствар за коју је ова ријеч).

НА ЊЕКОЛИКА ДАНА ПО ТРОИЦИНУ-ДНЕ, ОТПРАВИ НИКАЦ СВОГА БРАТУЧЕДА ЈОВЕТУ И СВОГА НАЈВЈЕРНИЈЕГ ДРУГА МИЛОВАНУ У ПРИМОРЈЕ, ДА ПРЕТЕНУЈУ ЊЕВОЈКУ А У ИСТО ВРИЈЕМЕ И СВАДБУ ДА УГОВОРЕ. ОВИ ТИ ПОЉУ У ПРИМОРЈЕ, ПРЕТЕНУЈУ ЊЕВОЈКУ И УГОВОРЕ, ДА СВАДБА БУДЕ О МИТРОВУ ДАНУ.

Дан по дан па и свети Димитрија дође на кућвему прагу. На неђељу дана пред Митров-дан, Никац назначи сватове и позове их у очи Митрова-дне на вечеру. Еле велико весеље у Никчевој кући. У Никчевој кући весеље, а у многијема туга, плач и кукање. Ту се сватови провеседе до по ноћи, за тим се између себе договор шта ће ко бити сјутра-дан у сватовима и у који ће час, са срећом, у Приморје по Њевојку кренути. Пошто све би свршено, сватови, жељели Никцу и осталијема, добру ноћ, развију се својим кућама.

Сјутра-дан, рано, на св. Димитрију, сакупе ти се господи сватови у Никчевој кући, ту ти предуркују и накрешу ти се цуете црвенике, па ти као помамаи узјашу на коњима и разигравајући их пољем тамо и овамо, пјевајући по два и два из гласа и међући из пушака, оду са срећом и у велики добри час, по Њевојку.

Пошто доведоше кићену Њевојку и пошто се сврши свечана тајна брака, оду к Никчевој кући, где је свадба трајала за неђељу дана.

У то вријеме владаху Црном Гором владике из разних племена, а као што су Турци свагда нападали на Црну Гору, тако ти и овога пута зађу кроз Црничку Нахију па и у самоме селу Подгору дођу, да куње харач (данак). Турцима је овим био предводитељ Омер-бег Харачлија са братом му Ибрахимом, који разреде Турке кроз село по коњима, а они ти двојица, чувши за еко ру женидбу младога Никца Страхине и за љепоту жене му кићене приморке, папу ти код њега на коњу. У тај мах кад су они

Ево у наслову стоји једно поред другога „дјела“ и „део“. И само то било би доста да потврди аљкавост оних који се бринуше о овом издању.

Али није само то, него има још много и много.

Коректура је до зла бога рђава, немарна, аљкава. Чини се да су коректори радили под куљук. Не можете вјеровати, да је тај труд врло „напредно“ плаћен. Пуне четири стране штампарских погрешака свједоче издавачки нијетет према Вуку. Па још да те исправке бар исправљају све! Ево да изнесемо мало и ми што опасисмо послје прегледа од 2—3 часа:

У пјесми Бановић Страхине наслов у књизи: Вановић Страхине а.

У 23. пјесми међу бројевима стихова нема броја 40.

Тако у 50 пјесми (V.) нема 15.

Тако у 58. пјесми нема 5.

Тако у 64. пјесми нема 85.

У 66. пјесми стоји 35 мјесто 435.

У 67. пјесми стоји 0 мјесто 20, и изостављен је број 35.

У 79. пјесми нема броја 285.

Наслови пјесам једни су с тачком, једни без тачке.

Знаци који упућују на објашњења негде стоје, а негде их нема.

Упамтите, да је ово тек послје најжурнијег прегледа, да ове погрешке издавачи не исправљају у својим исправкама. да су слова врло крупна, да текст не захвата ширином ни половине листа!!

Послје свега жадамо се и питати по каквом су основу издавачи латили се посла.

Они веле: „интерпункција је понегађе, и то само у првој половини књиге, другчија но у Вука; иначе у тексту није ништа мијењано.“ Дакле, издавачи су мијењали интерпункцију, и то „по негдаје“ и то „само у првој половини књиге“. А где је мијењано, и како је, зашто само до половине — о свему том нашим издавачима ни бриге. О том они немају ни једне ријечи за читалачку публику. Мјесто тога причају како је у Вука било много штампарских погрешака: „Већина је ових погрешака овдје онажна и у тексту исправљена; али су се свеке, које у први мах не наликују на штампарске погрешке, и овдје поткрале, те су послје исправљене у штампарским погрешкама.“ Вук је прије више од четрдесет година печатао своје пјесме у туђем граду, па није никакво чудо што се њеке погрешке поткрале; ама ово је сад 1887, па ово је велико издање свијех Вукових дјела, па је министарство просвјете „поставило“ стручне људе да се о том издању баве, на ви господо редактори издавачи не радите тај посао само за љубав — па што онда у вас више погрешака?!

Ви сами велите: „Поред све пажње остало је доста штампарских погрешака“, Какава је то весеља „сва пажња“, кад је остало доста погрешака?

Ви признајете да вам неке погрешке „у први мах“ не наликују на штампарске погрешке. А у који „мах“ вам почну наликовати, стручна господо?

Ви причате: „погрешком слагаче-

вом ушло је у ову књигу неколико поправака, које мијењају Вуков правопис“. Mais, c'est délicieux, ça! Слагач, некадашњи „словослагатељ“ државне штампарије, доста је пута послужио српској књижевности иза кулиса, а ово је сад први пут да та чедна фигура заузме средину саме сцене! Штега, што се добри слагач није држао мало више мушки на том лијепом мјесту, јер и по властитој изјави издавача и по самом послу види се јасно да је од њега врло много зависило како ће изаћи на свијет I дио Вукових дјела. (Под заградом још једно питање: је ли тога слагача сам госп. министар просвјете поставио за члана одбора који издаје Вука?) —

Ми поменуемо горе, што издавачи веле, да „у тексту није ништа мијењано“. О том би тек требало повеести разговор, али ми ово сад пишемо на брзу руку, и мораћемо тај разговор оставити за другу прилику, ако видимо да је било на корист и ово што смо сад изнијели. Сад ћемо само запитати: на што ће стручан одбор, кад се Вукови табаци, само шаржирани сваковрсним штампарским погрешкама, прештапавају тек мало другчијим словима и на мало другчијој карти? Тај је посао могао радити сваки књијар, сваки писмен човек. И књијари су до сада и радили тај посао, па су још овдје ондје бар превели по неку турску ријеч. Наши садашњи издавачи нијесу учинили ни толико. Они су свега на осам мјеста забиљежили што је Вук у другим издањима пјесам говорио — и тијех осам мјеста, то су „садашње редакцијске напомене или објашњења“. Само један пут су се пусили у критику, и „поправили“ су оно што је било добро онако како је било прије него што су га они „поправили“. Били су стихови:

А висе јој змије од дојака —
Ето јој их, секо, од дојака —

Они су стихови добри оваки као што их је Вук написао. Пјевач је у „дојака“ (loc. pl.) уметнуо а, као што је у потреби („за невољу, ради стиха“ рекао би Вук) од „ваљане“ начинио „ваљане“. Наши издавачи „поправљају“, то мјесто предлога о међу предлог од, који је немогућан, ако се мисли да су змије обухватале дојке (а то се збиља и мисли у пјесми). Примите ли издавачку исправку, те буду ли стихови (као што су по несрећи у садашњем издању):

А висе јој змије од дојака —
Ето јој их, секо, од дојака —

Онда би то могло значити само, да змије висе негује на тјелу није али да не обухватају дојака, и онда би се потпуно уништила она тако лијепа а и тако импозантна и страшна фигура у народној пјесми која фигура навалничкој невољности даје да доји змије мјесто синова.

Било би на реду да питамо издаваче: што не објаснише потребна мјеста, што не исправеше колико се према садашњем стању књижевности и може и треба да исправи (н. пр. зашто и они остављају „дјобак“, „донио“ и т. д.) што не метнуше уз сваку пјесму толика данас потребна објашњења? и т. д. и т. д. и т. д.

Било би то све у реду, ама како

ХАЈДУК НИКАЦ СТРАХИЊА.

Приповијетка из црногорског живота.

Написао:

Ђуро Перовић.

(Свршетак)

Прође светковина! Настаде велика тишина у селу. Свак спава што 'но кажу заклан, само си у Никчевој кући кроз мали притворени прозорчић, или кроз коју мупљину од тигленог крова кућесг, могао опазити ње пробија по који, не много јасан и некакав тајни разговор. Какав је то разговор какав ли тајна била? Ујерен сам, да ће се сваки чигалац лако досјетити ње. То је Никац, своме другу Миловану, приповиједао за своју вјеридбу у Приморје. Сјутра дан, тек што бијане рујна зора почела рагонити ноћне тмине и указивати свијету своје красно лице а природа се из сна будити, а наш ти Милован поче расказивати о својој вјеридби у Приморје. Рекох радосну, али за кога? — За Никца, његову својту и за његове вјерне нежељене другове. А зашто није и по остале двојица? Мислим, да ће се сваки од вас досјетити, какав је то удар био у срцима оних сељана, који су своје кћери дали на удабе, те сваког тренутка очекивали, када ће им се у кућама Никчеви пројавити. А још какав је то удар био орао бити у срцима оних сеоцих Њевојка, који се највише нестриљивем очекиваху, када им куцнути онај срећни часак, да се са њиховом Никчевом заручницом назову.

За један тренутак цијело је село знало да је Никац вјерен. Одма другови Никчеви, а тако и својта му, похитане да се честитање и други нико. Никац се је у почетку много томо чудно, али се напољетку и досјетио, шта је био узрок, те ни један сељанин, осим својте, на честитање не дође.

банули у кућу Никчеву, Никца није било код куће, него је био у планину. Турци, као Турци, стану ти се ширити кроз Никчеву кућу и чињети вику и загон на жењу му кићену приморку, али ти она за њихову вику и за њихов загон ни абера немаше. Једина јој миса' бијаше, да се није што Никцу у планину догодило. Чешће је Турци за Никца припитиваху, ње је и шта ради. На то им је она свагда јуначки одговарала: „Чекајте још мало, па ћете, ако Бог-да, знати ће је и шта ради!“ Таман кад она те ријечи изговори, а наш ти Никца посред куће. Кад шта ће виђети у кући? Турци се разлирили на душењима покрај огња, прекретили ноге а у дугачке чибуре заналили, па ти присрукнују каву и ракију. Кад ти их згледа Никца, свеби се од чуда, те не мога ни „добро вече“ да изусти. Па то ће му жена повикати: „Шта ти је, Нико, ноћас? Што си се свебно?“ Никац јој одговори: „Није ништа зло, ни да' Бог! Но се чудам, жено, окле нам ови гости ноћас у кућу и шта траже?“ На то ће ти Омер-бег повикати Никцу: „Шта се чудаш, каурине, ко смо, што смо и оклен смо? Једну још само изречеши ли, вјеруј Омер бегу харачлији, зло ћеш проћи, по нам вечеру справљај, пасје сиње и харач на пољану, или си погнао!“ На то му Никца одговори: „Лакше, Турцине, не срамоти! Прећерао си! А за харач лако ћемо учињети, али боље да ти га што прије подмирим, јер ја никома за дуго не дугујем. Окрен се, беже, да ти харач дадем!“ За тим извади иза паса двије сребрне пушке „леденице“ те онали једну на Омер-бега а другу на брата му Ибрахима и обојица папу мртви један до другога, за тим са обојице скине оружје и утече исту вече са женом у планину.

Сјутра-дан, кад остали Турци видијеше да им нема вође ниједнога, пренађну се и стану их кроз Подгор тражити, али

чеса нема, нема; док напошљетку дознаду, да су били на копаку код Никца Страхине, оду ти к Никчевој кући, али у њој не нађу никога другога, осим Омер-бега и брата му Ибрахима, ње леже један до другога на душењима покрај вагре. Они у први мах мишљаху да спавају, те их стану будити, ал' кад видијеше да су мртви, етаде их вика и кукања да се цијело село разлијегало. Видећи да у кући нема ни Никца ни жене му, бржебоље зађу кроз село и изнад села, дако би их ње нашли, али све би узалуд. Затим похарају Никчеву кућу, коју напошљетку и запале, а два брата, Омера и Ибрахима, сахране под истом Никчевом кулом, на ти се отале, без харача и без својих вођа, тужни и жалосни, својим кућама поврате.

Никац Страхине, не могући тријети зиме у планину, пребјехе са својом женом у Приморје, где скупи чету до педесет својих друга, на ти се с њима одврне у хајдуке: кроз љуту Арбанлију, кроз Боену и Херцеговину, кроз Крајину и т. д. Куд год је Никац хтио окренути, чета га је слупала и радо пристајала, а ње год је четом долазио, свуда је робило, палио и велика чуда чинио. Због великијех зулума, које је Никац са својом храбром четом по турским земљама чинио, устану ти на њега велике жалбе пред нашом екадарекијем. Скадарски паша, не могући слушати сваки дан жалбе на Никца хајдука, обећа велико благо дати ономе, који му га жива доведе, или му главу у Скадру преда ње донесе; али све би узалуд. Видећи скадарски паша да то не помаже, скупи ти велику војску, а пред њоме остави буљумбашу крајинскога и даде му доста хране и чебане, да се може тући за двије године дана. Тако ти крајински буљумбаша са великом војском, појурн Никцу у ноћу.

Прође једна година, прође друга и трећа, а Никац се не даде ниђе ни оком

је писао ово садашње издање, човјек
губи и воље и храбрости да какав год
рачун тражи од оваких издавача. Још би
зар једно питање било на мјесту: да ли
су издавачи задовољни хонораром?

„Који људи не разумију (или — до-
дајмо ми — ако разумију, неће да уреде)
свога посла боље од оних, што су ове
књижице писали, кад би им се морало
плаћати радили не радили, ја мислим, да
би им за невољу боље било дати и двије
плате да не раде.“

„Нова Уставност“ осуђује књигу
овом кратком осудом:

„Вукова дјела“. Овијех дана изишла
је из штампе прва књига „Вукових дјела“. Књига је ова тако препуна штампарских погрешака да би боље било не раздавати је већ је поправити и поново штампати. То би се требало учинити тим прије, што за све те погрешке одговарају редактори и коректори тог издања, а они су за тај посао господски награђени. Кад кривоцом добро плаћени људи излазе такве типографске наказе из државне штампарије, то би, ако не већ пијетет према великоме Караџићу, а оно бар правичност захтевала, да се приреди о трошку проузроковача тих погрешака ново издање.“

Новосадско „Стражилово“ има ову биљешку:

— Изашла је прва књига Вукових дјела. У њој су најстарије пјесме јуначке, 101 на броју. У издању су ови штампани народне пјесме по пошљедњем (трећем) издању Вукову. Међутим је на жалост „погрешком слагачево“ (а што коректор није боље очи отворио?) ушло у ову књигу неколико поправака, које мијењају Вуков правопис, те су на крају све означене. Осим тога има преко стотину које замашнијих које мањих штампарских погрешака те се редакцији мора замјерити и пребацити, да није са доста пијетета за посао се бринула, кад је пустила, да се толике силне омашке увуку. — Замјерка В. Бечкеречког „Гласа“, да је цијена доста велика, није неоснована; има право „Глас“, што вели, да је требало имати на уму, да та дјела и у најспремнију српску кућу доспнују. А овако ће то тешко бити. Па не знамо, како је то е тим књижевном радом улешено. Овдје се баш код нас у једној књижари продаје та књига по 1 фор. 20 нов. а фиксирана јој је цијена за 20 новчића мања.

„Нова Уставност“ јавља:
Господин Јован Ристић дао је у штампу једно своје дјело, које излаже политичну историју Србије за двадесет година (1848-1868). Оно се зове: Спољашња одношаја Србије у новијега времена. Састоји се из двије књиге, од којих ће прва ових дана изићи из штампе, а обухвата вријеме од 1848 1860. Прва књига изнијеће око 30 табака у 8-ни.

Прича Сима Матавуља „Ко је бољи?“ штампана лани у „Јав-

видијети, а камо ли погубити или се жив ухватити, но све једнако роби, пала и свака чуда по турским земљама чини.

Једно јутро опази ти крајински буљумбаша нашега Никаца на једном брду изнад Малесије, појури ти к њему, опколи га са свију страна великом војском, па ти га позове на предају. „На то му Никац одговори: „Какву предају спомињеш, најејни сине? Кад се икоји хајдук до данас жив Турцима предавао? Зашта није ниједан, па нећу ни ја јутрос почињати!“ За тим кликне за собом својих 50 соколова и опали свога бистрог дефердара, па ти нојри напријед. Ту ти Никац са својим друштвом посијече преко стотину туркијех глава и толико је било рањенијех, а од његовијех педесет друга, само се двојица лако ранише а ниједан му друг не погибе.

Сјутрадан опет ти се сукобише на истом брду. И у овоме су се боју јуначки држали, али их надвлада велика турска сила, те ту Никац изигоме 18 друга па и сам грднијех рана допаде. Турци навале на њега, али га хајдуци живо уграбе и однесу на страну. Видећи Турци да је Никац хајдучки арамбаша, поинуо, навале још боље на друштво му. Хајдуци, видећи да се не могу одупријети великој турској сили, повуку се натраг, а у исто вријеме са собом однесу и тешко рањенога вођу свога. Кад су дошли под Тројицом, близу воде Церовице, наш ти Никац испусти јуначку душу своју. Потоме су му ријечи биле: „Збогом те, браћо! Хвала на друштву и опростите!“ Хајдуци га ту и сахране, оплачу и завјере се над његовим гробом, да већ никад ни један за живота свога, пошто им је Никац преминуо, не ће у хајдуке поћи. Ту ти се међу собом братски изљубе, а за тим се разиђу својим кућама.

Тако Никац сврши свој јуначки живот носећи тридесетогодишњег свог хајдуковања, оставивши након себе жену и једно мушко дијете у Приморје.

ру“, преведена је на чешки. Пре-
водиоца је Karel Hude. — Тако јавља
„Стражилово“.

РАЗНЕ ВИЉЕШКЕ.

Читамо у „Парламентеру“, познатом
недјељном листу у Бечу, који на њемачком
језику заступа словенство:

У јевропским државама те уживају
сумњиву срећу благословених уставних
уредаба и самоуправних установа, мора се
свако зачудити кад чује, како се у највећој
царевини овога свијета напредак развија
тихо и мирно, а није спао на то да га
дижу непознати грајачи. Руски министар
финансије умрио је и до сад погодити све
што је лужно, и без помоћи парламента,
и сва је прилика да ће и његови нови
приједлози јако повисити приходе силне
царевине руске. О томе пише „Новој Сл.
Преси“ из Петрограда ово: „Од многијех
приједлога тајног савјетника и министра
финансије Вишњеградскога сад су
четири на дневном реду. Брзо ће доћи
пред државни савјет приједлог да држава
узме у своје руке све жељезнице, које не
врше својих дужности према државној
благачници. Новоме министру финансије
није доста што ће преустројити царину у
правцу боље класификације, по науци је,
као што веле, обновити сав систем тарифе
по француском угледу. Царина ће се по-
низиити за трговину те се увози са свога
производишта управо у Русију, а повисиће
се за робу те се увози посредовањем
њемачкијех комисионара. Тим се хоће да
се ослободи Русија у увозној трговини од
Њемачке и да се берлинској борси избије
из руку влада над рускијем папирним бла-
гом. Како је потребно брзо умножење др-
жавних прихода, обратио је Вишњеградски
највишу своју пажњу државној управи ду-
вана и ракије. Ракија се још неће узимати
у државну управу, јер су испити, учињени
у губернији оралској и ковчанској показали
да би обнова отрупа (закупа) била штетна
те исто тако немогућа као обнова ропства.
Но дуван ће се узети у државне руке
можда још ове године, а најкашње почетком
1880-е. Тек је пређашњи министар финан-
сије, стари Бунге, отегнуто, врауо се из-
врени чиновник Тимирјасев, противник ду-
ванског монопола, из Румунске у Петро-
град. Што је у Румунској искусио, проми-
јенило је сасвим његово мишљење о моно-
поду дувана. — „Што сте нам допијели“,
запита га Вишњеградски, тек му се путник
пријави. — „Педесет милијона, ваше пре-
васходство!“ одговори овај (разумије се,
педесет милијона рубаља више годишњег
прихода). — Исто такве добре извјештаје
поднијеше чиновници послати у Аустрију,
Француску и Италију. Сви се слажу, да
ће државна управа дувана набавити велике
приходе држави, а неће никако шкодити
дуванској производњи на југу Русије.“

Да сретне царевине, вели „Парла-
ментер“, гдје још има толико неисцрпних
порезних извора, да треба само захватити
па да се приходи умноже у недоглед. Па
још се усуђују сљеђени борсански витезови
јавнога мњења у Њемачкој, да причу
повчану проласт Русије! С таквом очевид-
ном злоробом не вриједи упуштати се у
озбиљну борбу.

(Радоисти жалости великог
мађарства). — „П. Лојду“ јављају из
Оршаве, да се тамо на крајњој међи
мађарске државе, основало друштво за
ширење мађарског језика. Покре-
таци тог друштва зову се: Н. Павло-
вић, Ј. Фрејлер и Адолф Клуг. —
Вангину, побједу и славу мађарског језика
у том крају не би била тако потпуна, тако
сјајна, да се покретаци — друшци зову.

Но:
Гдје је среће ту је и несреће,
Гдје несреће, ту и среће има:

У истом листу читамо, да су на мај-
ску светковину ружине краљице у
Будапешти, на награду од 600 фр. пок.
графа Г. Карачовија, предложене три дје-
војке из цијеле Угарске: Терезија Талер
из Шољмара (18 година), Јелисав. Цијелер
из Верешвара (17 год.) и Варвара Хер-
ман из Сент-Ивана (18 год.), — као нај-
љепше и најврсније — Мађарице. — Та
бар су до сад лијепе Мађарице биле на
гласу, па зар је и то већ малаксало? —
Жалост! — „Das ist das Loos des Schönen
auf der Erde“.

ПРИЛОЗИ ЗА ЗИДАЊЕ „Зетскога Дома.“

У П л з н у скупно у своје друштво
г. Јелинек:
Г. К. Когоут индустријер . . . . . 1 ф.
г. В. Бровик трговац . . . . . 1 ф.
г. Н. Вилим трговац . . . . . 1 ф.
г. Г. Бајер професор . . . . . 1 ф.
г. А. Јарен професор . . . . . 1 ф.
г. О. Шамонек индустријер . . . . . 1 ф.

г. О. Когоут индустријер . . . . . 1 ф.
г. О. Срнец инд. . . . . 1 ф.
г. О. Новак инд. . . . . 1 ф.
г. А. Бурка инд. . . . . 1 ф.
г. Р. Ванка инд. . . . . 1 ф.
г. Б. Рида инд. . . . . 1 ф.
г. Г. Рида инд. . . . . 1 ф.
г. А. Голд инд. . . . . 1 ф.
г. И. Прохаска инд. . . . . 1 ф.
г. Р. Цеплер имп. . . . . 1 ф.
г. О. Гинек инд. . . . . 1 ф.
г. Н. Троиш инд. . . . . 1 ф.
г. В. Девоти инд. . . . . 1 ф.
г. О. Шквар инд. . . . . 2 ф.
г. Ј. Харбуски инд. . . . . 4 ф.
г. Г. Јелинек инд. . . . . 50 ф.
Свега 75 ф.

Преко г. Арса Пајевића у Новоме
Саду:
Г. Љубимир Радивојевић . . . . . 50 ф.
г. Симо Н. Поповић трг. на Виру . . . . . 5 ф.
У све 130 ф.

Потоња сума: ф. 17.188 96 н.
Свега до сад: ф. 17.318 96 н.

Цетиње, 14 марта. 1887.
Средишњи Цетињски одбор за скупљање
прилога.

М. Пламаца Јово Љепана
Вуко Вулетић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

ПОНОВНА КЊИЖЕВНА МОЛБА.

Часному свећенству и учитељству, те
осталим родољубом у Хрватској, Славони-
ји и Далмацији, Босни, Херцеговини, Срби-
ји и Црној Гори!

Занимиво било би по лаика и јези-
кословца, кад би се сва нарјечја (дијалек-
ти) нашега језика сакупила у књигу, те
издала тиском.

У ту сврху умољава потписани опе-
товано свакога родољуба, да му до конца
српња т. г. било писано латиницом или

СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД ПОМОРСКОГА КРЕТАЊА НА ПРИМОРЈУ ЦРНОГОРСКОМ ГОД. 1886.

III. ЛУКА ОЦИЊСКА.

1. Под заставом црногорском: А. Дошло је у оцињску луку: Бро-
дова на једра: а) из црногорскијех лука: 44 брода крцата, 1158 тоне-
лада, 18 бродова празних, 462 тоне-
ладе; б) из аустро-угарскијех лука: 34 брода крцата, 1040 тоне-
ладе, 18 бродова празних, 388 тоне-
ладе; в) из италијанских лука: 4 брода крцата, 247 тоне-
ладе; г) из турскијех лука: 22 брода крцата, 745 тоне-
ладе, 7 бродова празних, 1003
тоне-ладе; д) из англискијех лука: 1 брод празан, 18 тоне-
ладе.

Б. Кренуло из оцињске луке: Бродова на једра: а) у црногорске луке:
11 бродова крцатијех, 478 тоне-
ладе, 13 бродова празнијех, 235 тоне-
ладе; б) у аустро-
угарске луке: 34 брода крцата, 935 тоне-
ладе, 1 брод празан, 12 тоне-
ладе; в) у ита-
лијанске луке: 34 брода крцата, 822 тоне-
ладе; г) у турске луке: 36 бродова крцатијех,
1417 тоне-ладе, 6 бродова празнијех, 155 тоне-
ладе; д) у грчке луке: 5 бродова крца-
тијех, 97 тоне-ладе, 1 брод празан, 16 тоне-
ладе; е) у англиске луке: 7 бродова крца-
тијех, 897 тоне-ладе.

2. Под аустро-угарском заставом: А. Дошло је у оцињску луку:
Бродова на једра: а) из црногорскијех лука: 1 брод крцат, 13 тоне-
ладе, 11
пароброда крцатијех, 5388 тоне-
ладе; б) из аустро-угарскијех лука: 1 брод крцат,
31 тоне-
ладе; в) из турскијех лука: 7 пароброда крцатијех, 3544 тоне-
ладе.

Б. Кренуло из оцињске луке: бродова на једра: а) у црногорске луке:
7 пароброда крцатијех, 3544 тоне-
ладе; б) у турске луке: 2 брода крцата, 44
тоне-
ладе, 11 пароброда крцатијех, 5388 тоне-
ладе.

3. Под италијанском заставом: А. Дошло је у оцињску луку: Бродова
на једра: а) из црногорскијех лука: 4 брода крцата, 86 тоне-
ладе, 5 бродова празних,
56 тоне-
ладе; б) из аустро-угарскијех лука: 4 брода крцата, 79 тоне-
ладе.

Б. Кренуло из оцињске луке: бродова на једра: а) у црногорске луке:
3 брода крцата, 31 тоне-
ладе, 4 брода празна, 45 тоне-
ладе; б) у италијанске луке: 4
брода крцата, 86 тоне-
ладе; в) у турске луке: 2 брода крцата, 59 тоне-
ладе.

4. Под турском заставом: А. Дошло је у оцињску луку: Бродова
на једра: а) из црногорскијех лука: 11 бродова крцатијех, 367 тоне-
ладе, 7 бродова
празних, 220 тоне-
ладе; б) из аустро угарскијех лука: 10 бродова крцатијех, 319 тоне-
ладе, 6 бродова празних, 111 тоне-
ладе; в) из турскијех лука: 7 бродова крцатијех,
167 тоне-
ладе, 4 брода празна, 282 тоне-
ладе; г) из грчкијех лука: 1 брод крцат, 15
тоне-
ладе; д) из англискијех лука: 1 брод празан, 61 тоне-
ладе.

Б. Кренуло из оцињске луке: бродова на једра: а) у црногорске луке:
3 брода празна, 58 тоне-
ладе; б) у аустро-угарске луке: 9 бродова крцатијех, 210
тоне-
ладе, 1 брод празан, 14 тоне-
ладе; в) у италијанске луке: 8 бродова крцатијех,
203 тоне-
ладе; г) у турске луке: 14 бродова крцатијех, 583 тоне-
ладе, 6 бродова праз-
них, 180 тоне-
ладе; д) у грчке луке: 2 брода крцата, 43 тоне-
ладе, 1 брод празан, 10
тоне-
ладе; е) у англиске луке: 3 брода крцата, 241 тоне-
ладе.

5. Под грчком заставом: А. Дошло је у оцињску луку: Бродова на
једра: а) из црногорскијех лука: 4 брода крцата, 106 тоне-
ладе; б) из аустро-угарскијех
лука: 2 брода крцата, 51 тоне-
ладе.

Б. Кренуло из оцињске луке: Бродова на једра: а) у италијанске луке:
1 брод празан, 32 тоне-
ладе; б) у турске луке: 1 брод крцат, 19 тоне-
ладе; в) у грчке
луке: 4 брода крцата, 106 тоне-
ладе.

ЦЈЕЛОКУПНО КРЕТАЊЕ У ОЦИЊСКОЈ ЛУЦИ: Из црногорскијех лука: 75
бродова крцатијех са 7118 тоне-
ладе, 30 бродова празних са 738 тоне-
ладе. — Из аустро-угарскијех лука: 51 брод крцат са 1520 тоне-
ладе, 24 брода празна са 499
тоне-
ладе. — Из италијанскијех лука: 4 брода крцата са 247 тоне-
ладе. — Из турскијех
лука: 1 брод крцат са 15 тоне-
ладе. — Из грчкијех лука: 1 брод крцат са 15 тоне-
ладе. — Из англискијех лука: 2 брода
празна са 142 тоне-
ладе. — У црногорске луке: 21 брод крцат са 453 тоне-
ладе, 20
бродова празних са 338 тоне-
ладе. — У аустро-угарске луке: 43 брода крцата са 1145
тоне-
ладе, 2 брода празна са 26 тоне-
ладе. — У италијанске луке: 46 бродова крцати-
јех са 1171 тоне-
ладе, 1 брод празан са 32 тоне-
ладе. — У турске луке: 66 бродова
крцатијех са 7510 тоне-
ладе, 12 бродова празних са 335 тоне-
ладе. — У грчке луке:
11 бродова крцатијех са 246 тоне-
ладе, 2 брода празна са 26 тоне-
ладе. — У англиске
луке: 10 бродова крцатијех са 1138 тоне-
ладе.

Њирилицом из свога краја пошаље у чисту
нарјечју онога краја како га пук говори,
по могућности коју пјесмицу, приповјед-
чицу, бајку причу или дијалог; коју рече-
ницу (пословицу) или заговетку. Свега не
треба да буде више од једне или двије
стране велике осмине, колико већ тво хоће
и може.

Нека се точно означи крај, (земља,
окружје и мјесто) гдје се дотично нарјечје
говори, а мање познате ријечи нека се
протумаче; по могућности нека се означи
нагласак бар дугих и кратких слована
односно вокала.

Имена саобштитеља градива нека се
напишу разговјетно, јер ће се у књизи
штампати. Првој нашој молби одаваше се
жалибоже само ови: Гђа. Л. Бијелић из
Цавтата; — г. г. П. Лебер, подарц. и
жуп. у Глина; — М. Остојић, учит. у Осп-
јеву крај Госпића и г. Драгичевић, сар.
оруж. стражмestar у Запругу у Босни.
Надамо се од ове друге молбе бољему
успјеху.

Мирислав Цугшверт.
равнајући учитељ обће цркве школе
у Ишци, у Загребу.

ОБЈАВА.

Дољепотписата тражи јавнијем пу-
тем дознати за свога братанића Ми-
хајила Н. Рашковића рођеног у Не-
готину у Србији, стар од 32 године;
је ли жив или је умро? Молећи нај-
позније да би или он ако је жив,
или варошка Управа ма буди којега
мјеста у Србији ће он живи мени,
или Ријечкој Управи писало се, јавља-
јући о животу или смрти његовој.

Ријека, 20 фебр. 1887.
СТЕВЕ М. РАШКОВИЋ.